

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izveniši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 15.
TELEFON STEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.033.

Blok Narodnega sporazuma.

Eden najbolj upravičenih očitkov, ki so jih iznesli nasprotniki opozicijskega bloka, je bil očitok, da je politika opozicijske stranke nejasna, meglena in polna nasprotij. Radič je bil glasnik republikanstva, Spačo odločen monarhist, Radič je bil celotno na stališču kmetijskega separatizma, Davidović je bil odločen jugoslovanski unitarist, Radič se je ponašal s svojo zvezo z Moskvo, vsi ostali niso od Moskve niti slišali hoteli in poleg teh političnih razlik je bilo še vse polno socialnih, kulturnih in gospodarskih. Ni čuda, če so nasprotniki opozicijskega bloka kričali, da bo država razpadla, če jo dobi tako pisana družba v roko.

Kakor pa je bil ta argument razumljiv, tako pa vseeno ni bil točen, ker spregledal je eno odločilno dejstvo — voljo vseh opozicijskih strank, da pride med njimi do enotnosti in da se izloči iz državne uprave to, kar je bolelo vse.

Pregovor pravi, da volja gore premika in resničnost tega pregovora se je izkazala tudi na opozicijskem bloku. Kadar obstoji na obeh straneh volja za sporazum, tedaj mora tudi do sporazuma priti! In med opozicijskimi strankami je prišlo do sporazuma in dokaz temu je — blok narodnega sporazuma in seljaške demokracije.

Kadar je sklenjen kak sporazum, potem je prvo vprašanje, na kateri podlagi da je bil sporazum sklenjen. Dasi se vsebina sporazuma iz lahko umljivih razlogov še prikriva, vendar se ve, da je podlaga sporazuma znana deklaracija Davidovičeve vlade, katere deklaracija je bila svoje dni odobrena tudi na najvišjem mestu. Z drugimi besedami se pravi to, da bo politika bloka narodnega sporazuma vseskozi realna in da bo v vsakem oziru v okvirju zakona in brez nevarnih ekstremizmov. Posvetila bo v prvi vrsti svojo skrb izboljšanju državne uprave, dočim bo za notranjo politiko merodajen Marinkovičev načrt o samoupravi. S tem, da se je postavil blok narodnega sporazuma na tla Davidovičeve deklaracije, je dokazal svojo pozitivnost, ker se je v vsem izjavil za zadržano stališče. To dejstvo pa je posebno pomembno, ker so v bloku narodnega sporazuma zastopani Srbi, Hrvati in Slovenci in je z blokom že najdena formula, ki more združiti vsa tri plemena na pozitivnem in složenem državnem delu. To, kar smo v Jugoslaviji tekmo vseh šestih let najtežje pogrešali, sporazumnega dela vseh treh plemen, to je z blokom narodnega sporazuma doseženo.

Kadar se sklene pošten kompromis, mora vedno ena ali druga plat popustiti. Nastaja torej vprašanje, kdo je sedaj popustil in v koliko. Mislimo, da že ime bloka pove, v katerem oziru, da so izvršeni kompromisi. Blok se imenuje: blok narodnega sporazuma in ljudske demokracije. Prvi del naslova kaže popustitev Radiča, drugi del popustitev Davidoviča. V nacionalni politiki je popustil Radič, v splošni ljudski Davidović. In da je temu tako, dokazujejo poročila, ki so spremljala vest o ustanovitvi bloka.

Republikanstvo HRSS je s priznanjem monarhije po angleškem vzoru izločeno iz nadaljnega poteka naše notranje politike. Ločitev od Moskve spravlja HRSS iz polja ekstremne politike na tla realne politične borbe. In separatistično ozko hrvatsko stališče se je moralo umakniti jugoslovanskemu.

Po ustanovitvi bloka narodnega sporazuma.

Beograd, 28. februarja. Včerajšnji dan je prešel brez vsakih važnih političnih dogodkov. V politični situaciji je nastal nekak zastoje. Radikalni tisk zato agresivno nastopa proti bloku narodnega sporazuma in skuša prikazati sklepe šefov bloka za nemogoče. Blok narodnega sporazuma in seljaške demokracije imenuje »babilonski stolp«, ker so odpadle namreč vse kombinacije o možnosti približanja posameznih opozicijskih skupin radikalom. Vsi politični krogi živahno razpravljajo o daljnem razvoju situacije in pripominjajo, da bo

skoro prišel čas novih volitev, ker bi se le na ta način dale popraviti napake in nasilje, ki ga je vršil sedanji režim pri prejšnjih volitvah. Vlada bo skušala izvesti svoj program, toda sumijo, da bo z njim tudi uspela. Že vsled dejstva, ako bo prišlo do abstinence 140 narodnih poslancev, se bodo morale vršiti nove volitve, na katerih bo opozicija brezdvomno dobila absolutno večino in bo sposobna za delo v skupščini.

Včeraj popoldne je Pašić sprejel na svojem domu več politikov, med njimi Gjurčića in Krsta Miletića.

Pred rekonstrukcijo vlade.

Beograd, 28. februarja. Včeraj se je v političnih krogih razpravljalo predvsem o bloku narodnega sporazuma. O sporazumu opoz. strank krožijo najrazličnejše vesti. Radikalni izključujejo vsako možnost, da bi blok nastopal kot celota in pravijo, da bi se oni mogli pogajati le s posameznimi člani bloka. Mogli bi se pogajati tudi s HRSS in z njo skleniti poseben sporazum. Drugi zopet pripominjajo, da so to le intrige radikalov, ki skušajo uvesti nesporazum v blok in ga razcepiti.

Mnogo pozornosti so radikali posvetili vprašanju rekonstrukcije kabineta. V slučaju, da se nadaljuje sedanja politika, bi prišlo v posameznih resorih le do manjših sprememb. V

glavnem ni težko določiti stališče SDS. Radikalni pravijo, da bi mogli dati samostojnim demokratom največ tri portfelje: ministrstvo prosvete, trgovine in industrije in ministrstvo socialne politike. Poleg tega so pripravljene radikali odstopiti sam. demokratom še podtajniško mesto v notranjem ministrstvu. V radikalnih krogih se je tudi imenovalo osebe, ki bi prišle za ta mesta v poštev. Prosvetno ministrstvo bi obdržal še naprej Pribičević, Grisogono bi prevzel min. trgovine in industrije, socialno politiko pa dr. Gregor Žerjav in končno še podtajniško mesto Juraj Demetrović. Notranji minister pa bo v rekonstruirani vladi ostal še nadalje Boža Maksimović.

DRUGE KOMBINACIJE.

Beograd, 28. februarja. V radikalnih krogih so mnogo razpravljali o pogostih sestankih in razgovorih med Pašićem in Jovanovićem. V tem slučaju bi bila koalicijska P. P. še nekaj časa na vladi, dokler se popolnoma ne razčisti situacija in ne stopijo v ospredje druge kombinacije. Opozicijski krogi, ki se nahajajo v Beogradu menijo, da imajo razne radikalne verzije te vrste namen polagoma razbiti opozicijske vrste. Opozicijski krogi naglašajo, da vse te intrige radikalov ne bodo uspeli in da so obsojene na propast. V opozicijskem bloku vlada popoln sporazum. Živahne komentarje vzbujajo zlasti radikalne vesti o osebah, ki bodo izpadle iz rekonstrukcijske vlade. To bi bili: Edo Lukinić, Ninčić, na čigar mesto bi vstopil Spalajković in bi Ninčić v tem slučaju prevzel poslanstvo v Londonu. Dalje bosta izpadla

Skratka: Vsi poveljni izrastki seljaške politike so odbiti in ostala je le jugoslovanska seljaška politika.

Tej pa se je približala demokratska stranka in tako le utrdila svoje stališče v narodu, ki je po ogromni večini seljaški.

To so osnovne linije, na katerih je zgrajen sporazum in te linije dokazujejo, da se je opozicija oprostila svoje največje napake in da stopa v novo parlamentarno borbo kompaktno in z jasnim programom.

Zato pa je tudi sedaj vse drugače za varovano proti raznim intrigam, kakor je bilo preje in ponovitve lanskega slučaja se ji ni več batl.

Z blokom narodnega sporazuma je določena smer naše bodoče jugoslovanske politike, zakaj jasno je, da bo mogla ob-

iz kabineta tudi Miša Trifunović in Velja Vukičević, ki nista Pašiću po godu. Kakor vse izgleda bo najtežje ukloniti Ninčića. Z razčiščenjem teh vprašanj pa se bo pričelo po sestanku narodne skupščine in po verifikaciji mandatov.

NAPAD NA DR. BEHMENA.

Banjaluka, 28. februarja. Sinoči je skupina omladincev napadla tajnika jugosl. muslimanske organizacije dr. Mehmeda Behmena. Intervenirati je morala policija, ki je dr. Behmena obsodila na 200 Din globe.

PROTI NOVEMU TISKOVNEMU ZAKONU.

Beograd, 28. februarja. Akademski omladina na beograjski univerzi pripravlja velik miting proti novemu tiskovnemu zakonu.

stati v Jugoslaviji samo tista politika, ki bo zadovoljila vsa tri plemena. Kakor smo država Srbov, Hrvatov in Slovencev, tako mora biti tudi vladajoča ona politika, za katero pravijo Srbi, Hrvati in Slovenci, da je njihova.

Doseženi sporazum še ni izdelan naravno v vseh podrobnostih, temveč je treba to delo še dovršiti. Z ozirom na dobro voljo v vrstah opozicije ne dvomimo, da bo tudi to delo srečno dovršeno. Upamo to tem bolj, ker bodo nasprotniki opozicije poskrbeli, da bo opozicija vedno bolj enotna in da bo že zaradi njih preprečena vsako nesoglasje.

Blok narodnega sporazuma je prvi veliki aktivum v naši notranji politiki in pričetek skupnega zadržavnega dela vseh treh plemen. In zato ga pozdravljamo.

„Novosti“ o sporu med SDS. in radikali.

Beograd, 28. februarja. Včerajšnje zemljoradničke »Novosti« pišejo pod naslovom »Korupcija samostojnih demokratov« sledeče: »Pri radikalnih obstoji tendenca, o priliki rekonstrukcije vlade potisniti samostojne demokrate iz vseh resorov, katere bi mogli (oziroma »so jih« mogli finančno izkoristiti.« Radikalni pravijo, da so samostojni demokrati na račun države vodili volilno kampanijo in finančno podpirali svoj strankarski tisk v Zagrebu, Beogradu, Ljubljani in drugod. Radi tega so finance popolnoma pasivne. V zvezi s tem napadajo »Novosti« tudi dr. Žerjava.

RUMUNSKA KRALJICA V BEOGRADU.

Beograd, 28. februarja. Včeraj se je vršila v dvoru čajanka, katero je priredila rumunska kraljica. Čajanke so se udeležili g. Ljuba Jovanović, Ninčić in Marko Gjurčić s svojimi so-programi, dalje diplomatski zastopniki in naši poslaniki v inozemstvu Vučković, Smolaka in Grol. Rumunska kraljica se je z vsemi povabljenimi gosti seznanila in se z njimi prijazno razgovarjala. Po informacijah z mero-dajne strani, bo kraljeva dvojica poleti posetila več mest v Dalmaciji, Primorju in Zagorju.

SESTANEK HRVATSKIH POSLANCEV.

Zagreb, 28. februarja. Vsi hrvatski poslanci so pozvani na sestanek v Zagreb, ki se bo vršil v torek, 3. marca.

»BALKAN« PRED KONKURZOM.

Beograd, 28. februarja. Včeraj je lastnik »Balkana« g. Svetolik Savić zahteval od trgovskega sodišča zasilno poravnavo. Savić pravi, da znašajo aktiva 9 milijonov dinarjev, pasiva pa 4 in pol milijonov dinarjev. Glavna upnika sta Narodna banka in Hipotekarna banka. V svoji predstavi pravi Savić nadalje, da bo dolg popolnoma poplačal v treh letih z 12% obrestmi.

POGREB ČARUGE IN PRPIČA.

Osijek, 28. februarja. Včeraj popoldne so sneli trupli obeh zločincev Čaruge in Prpiča in ju odpeljali na pokopališče. Najprej so pokopali Čarugo v pravoslavnem delu in potem Prpiča v katoliškem delu. Pred sodnim poslopjem se je zbrala velika množica ljudi. Za mrtvaškim vozom je korakala tudi stara Čarugova tetka s svečko v roki.

NOVINARSKI DOM V ZAGREBU.

Zagreb, 28. februarja. Včeraj se je vršila seja novinarskega združenja, na kateri so razpravljali o zgradbi novega doma za novinarski klub v Zagrebu.

EKSPLOZIJA MUNICIJE V TREBINJU.

Sarajevo, 28. februarja. Včeraj je eksplodiralo veliko municije v trgovini Babiča v Trebinju. Nato je nastal še požar, ki je uničil več poslopij in zahteval eno človeško žrtev.

Ivan Jelačin ml.:

Slovenskemu trgovstvu!

Na gonjo, ki jo je uprizorilo »mladinsko« časopisje proti moji osebi, ne morem molčati. Moj odgovor pa ni namenjen »Jutru«, »Slovenskemu Narodu« in »Laboru«, proti katerim listom sem že vložil tožbo radi žaljenja časti in ovadbo na državno pravdnitvo radi pozivov na gospodarski bojkot mojih podjetij, temveč naj veljajo moje odkrite besede mojim stanovskim tovarišem — slovenskim trgovcem.

Ko sem ob prevratu pred šestimi leti posegel intenzivno v organizatorno delo naših trgovskih in drugih gospodarskih institucij, tedaj me je k temu delu v javnosti napotila edino zavest, da je dolžnost vsakega slovenskega inteligenta živahno sodelovati pri urejevanju mnogobrojnih gospodarskih, socialnih in kulturnih nalog in pomagati pri zgradbi naše svobodne države. Sledil sem temu svojem notranjemu klicu, zaviral rokave in krepko prijel za delo pri vsakem gospodarskem vprašanju, ki se je pojavilo. Razmere pa so bile težavne. Ugled slovenskega trgovstva je bil potlačen k tlom, legitimna naša trgovina je bila ponižana in postavljena na sramotni oder. Zapirali so naše legitime trgovce kot navijalce cen, verižnike itd. Povojna miselnost širokih plasti prebivalstva se ni mogla prilagoditi gospodarskim smernicam našega trgovstva in veljalo je obilo truda odbijati dnevne napade na naše trgovce v Sloveniji. Mnogi izmed tedanjih vladnih funkcionarjev, ki zavzemajo še danes odločilna mesta v vodstvu režimskih političnih strank, so za ceno popularnosti pri občinstvu ozir. svojih volilnih prezirali težke pritožbe in proteste naših organizacij. Našli so se med njimi predstavitelji, ki so izjavljali, da je treba nad trgovcem vedno vihteti bič kot nad fufakerskim konjem, da bolje teče. Niso pomišljali tirati v obup in gospodarski pogin naših podjetnikov, samo da so pri tem dosegli svoje partizanske cilje.

Ko sem v taki atmosferi deloval v naših korporacijah, kjer me ni manjkalo pri nobeni važni odločitvi, tedaj sem uvidel, da se ni dalo zaježiti vala mogočnega odpora in nezadovoljstva nad takim režimom. In prišlo je do znanega impozantnega protestnega zborovanja v Mestnem domu v Ljubljani, ki se ga je udeležilo 3000 zastopnikov trgovine, obrti in industrije. Bila je to spontana manifestacija našega trgovstva, da hoče samostojno živeti, odločati pri urejevanju gospodarskih vprašanj in zavzemati v naši državi ono postojanko, ki mu jo po njegovi važnosti in odločilni davčni moči po vsej pravici gre. V tistih časih ste mi izjavili, da sem dobro razumel težnje trgovstva in odobraval ste moj odločni in neustrašni nastop za korist našega stanu. Istočasno pa sem naletel pri vodstvu tedaj še nedeljene demokratske stranke na najhujši odpor. Protesti in spomenice, ki sva jih neumorno sestavljala z g. Mohoričem in predlagala vodstvu takratne skupne JDS, niso našli nobenega odziva pri merodajnih političnih činiteljih. Jaz sem krenil svojo pot, sledeč globokemu svojemu prepričanju, da taka neiskrenost in nelojalnost pri vodstvu stranke, do katere smo se obračali z upanjem, našemu trgovstvu ne more pripomoči k uresničenju naših gospodarskih teženj. Gosp. Mohorič, tajnik naše Zveze trgovskih gremijev pa je ostal še naprej na svojem mestu pri zeleni mizi vodstva SDS. Vse naše trgovske korporacije so vedele, da si nisva edina v političnem naziranju, vendar pa sva kot civiliziranca skozno delovala dalje pri naših korporacijah.

Ko sem se pred dvema letoma udeležil velike borbe za občinski svet ljubljanski, tedaj me je »mladinsko« časopisje napadalo in blatilo, hoteli so me celo spraviti v zapor, pa vendar nikomur izmed mojih stanovskih tovarišev ni prišlo na um, da bi me kdo radi mojega političnega udejstvovanja oviral pri skupnem stanovskem delu v naših organizacijah. Vsi smo bili edini v naziranju, da so naše stanovske korporacije za vsakega politika nedotakljive, pravtako pa so bili tedaj naši trgovci po ogromni večini še neokuzeni od »mladinskih« metod in visoko so čislali neodvisnost političnega naziranja.

Od tedaj pa so se razmere na žalost močno poslabšale. Tudi trgovska javnost je okužena po demagoških geslih »mladinov« in čut za objektivnost v presoji javnega delovanja je padel pod ničlo. »Mladini« so zanesli po svojih agitatorjih politiko v naše organizacije. In če sem v svesti si velike odgovornosti voditelja Zveze trgovskih gremijev, kateri pripadajo kot člani pristaši raznih političnih strank, smatral za svojo dolžnost, da varujem nevtralnost uradnih gremijskih prostorov, zabranil prirediti politični shod v uradni dvorani, šteje se mi ta korak v greh, ki naj bi ga smeli »mladini« osvetiti z mojim moralnim in gospodarskim ubojem.

Nikdar nisem želel slišati iz vrst slovenskega trgovstva slavošpevov za svoje delo. Zavedam se, da sem sin slovenskega trgovca »selfmademana«, zavedam se, da sem kot slovenski trgovec — intelektualci dolžan delati v prosep svojega stanu in vzgojiti tudi svojega sina za slovenskega trgovca. Moja želja je še vedno, da bi zavladal v slovenskem narodu trgovski duh tudi v privatnih rodbinah, ki naj bi dovedel naš narod k blagostanju in sreči, ki so jo dosegli mnogi narodi ob pravilnem razumevanju trgovske vzgoje. Dvigniti duševni nivo našega trgovstva je še danes moja srčna težnja in odvrtiti od naših vrst pretečo nevarnost, ki nam žuga s politično kugo zamoriti jedva vzklilo zelenje našega skupnega šestletnega dela. Vzpodbujali ste me pri dosedanjem načinu mojega dela in če nečem seči v obrambo svoje časti in svojega poštenega imena po klicu, da sem slišal iz Vaših ust vedno le pohvalo in priznanje za to delo, tedaj naj sedaj izjavim, da najdete svedoke o mojem delu tudi med brati Hrvati in Srbi, ki so mi pri vsaki priliki, kjer sem nevstrašno zastopal interese ožje slovenske domovine, zatrjevali, da korakam pravo pot.

»Mladinska« politična kuga pa je zastropila tudi nekatere, ki pod terorizmom in morda v pričakovanju posebnih nagrad pomagajo blatiti pošteno ime trgovskega voditelja, ki se nikdar ni strahil povedati svojega mnenja. Zahtevajo od mene, da naj bi s hlapčevskim klečplaztvom vršil svojo funkcijo pri raznih uradnih intervencijah in grajačo danes moj odločni nastop, kadar je bilo treba energično braniti naše trgovske interese. Nisem jim po volji, češ, da sem surov, netakten in ne vem kaj še vse pri svojih nastopih, pozabljajo pa, da nisem hlapčevska natura, kakršnih imajo cele črede pri političnem svojem vodstvu. Naj nadaljujejo s temi metodami, pričakujemo lahko še hujšega. Saj če smo letos doživeli v Sloveniji, da je nek ugleden mladnik ponujal nekemu znanemu slovenskemu trgovcu pol milijona kron podkupnine, če mu privede v polit. tabor SDS nek volilni okraj, tedaj se tudi ne bomo smeli čuditi, če bodo gospodarskemu bojkotu neustrašenih javnih delavcev sledili celo požigi njih imetja ali fizični poboji. Saj metode zla in pogube se zane-sejo hitro v vrste hlapčevskih natur in izlečenje takega stanja bo težavno in dolgočasno. Pa ne klonimo duhom! Če pobijejo nas, ne bodo ubili našega duha in ideje, ki nas je vodila pri dosedanjem delu in ki bo tudi našo državo preko vseh zablodenj dovedla v boljšo bodočnost.

Tovariši trgovci! Ne sledite tem pogubnim metodam! Kar danes usganjajo proti meni, to doleti jutri lahko vsakogar izmed Vas. Ne pozabite, da so še vedno neiskreni tisti mladinski voditelji, ki so imeli za slovenskega trgovca vedno pripravljen samo bič in da si bomo pomagali preko tega žalostnega stanja edino le tako, če bomo sami znali varovati čast in dobro ime našega stanu. Odklanjam odločno vse klevete in obrekovanja, ki so mi jih »mladini« nagromadili v svojem časopisju, svojim trgovcem tovarišem pa, ki so v svoji zaslepljenosti ali nepremišljenosti pozabili na najprimitivnejši čut stanovske solidarnosti, odpuščam vse žalitve, ki so jih v zablodnji zaluhali v mene, ker sem uverjen, da bo v doglednem času slovenskemu trgovstvu napočila doba, ko bo spoznalo svojo zmoto in krenilo na pravo pot ter rešilo s tem čast svojega stanu.

Politične vesti.

== Trumbić o bloku narodnega sporazuma. V razgovoru z novinarji je dejal dr. Trumbić: »To, da se je opozicija, katero se je doizao zaradi subverzivnosti, združila v en parlamentaren klub, je tako konstruktivno dejstvo, da bi se ga morali vsi veseliti in tudi na najvišjem mestu. V tem klubu bo do zastopani vsi trije narodi i Srbi i Hrvat i Slovenci in zato se ni treba bati, da bi bil ta klub turbulenten. Nasprotno, to je konstruktivno dejanje, katerega se veselim.«

== Radikali proti samostojnim demokratom. Zagreuska organizacija radikalne stranke je imela vsled upokojitve profesorja dr. Milovana Grbe sejo, na kateri je bilo konstatirano, da pomeni ta upokojitev preganjanje radikalne stranke. Ravno tako se je govorilo o številnih slučajih priganjanja, ki so se dogodili v Liki. Sklenjeno je bilo, da se pošlje Pašiću oster protest proti postopanju samostojnih demokratov.

== Radićevci se morajo odreči svoji zvezi z Moskvjo! Iz krogov opozicije se zatrjuje, da je prišlo do ustanovitve bloka narodnega sporazuma šele potem, ko so na zahtevo demokratov radićevci izjavili, da bo njihova stranka pretrgala vsake zveze z Moskvjo. Ker je bil pri sklepanju bloka narodnega sporazuma navzoč tudi Voja Marinković, je vest zelo verjetna. Končno veljavno bo sklepal o prelomu med HRSS in Moskvjo poslanski klub radićevcev in ko bo ta usvojil stališče svojih delegatov, bo blok narodnega sporazuma definitivno ustanovljen. Tedaj pa bo mogla demokratska stranka zaznamovati nov uspeh in ne bo se ji treba več bati, da se ponovi žalostni slučaj iz lanskega leta, ko je zaletelost Radića dala vlado radikalom in samostojnim demokratom.

== Poskus ustanovitve tretje ameriške stranke. Listi poročajo, da je končal kongres strank, ki so postavile kandidaturu Laflette-a, brez uspeha. Železničarji niso hoteli sprejeti določen političen program. Železničarji so nato kongres zapustili. Ostali udeleženci kongresa pa so kljub temu ne-uspehu izjavili, da hočejo ustanoviti tretjo ameriško stranko!

== Zbližanje med Ameriko in Rusijo. Zadnje pomirjive izjave predsednika Coolidge-a o Rusiji, so bile od sovjetov zelo ugodno sprejete. Sovjeti so pričeli nato s propagando za zbližanje med Ameriko in Rusijo. Nakor preje o Franciji, tako trdi sedaj Stjeklov o Ameriki, da nimajo sovjeti in Amerika nikjer nasprotnih interesov. Eventualna konkurenca ruskega žita bi se mogla nadoknaditi s koncesijami za ameriško industrijo v Rusiji. Značilna je izjava predsednika Coolidge-a, da se Amerika ne boji komunistične propagande in da bi veliko raje dosegla sporazum glede odplačevanja ruskih dolgov.

== Politični položaj v Španiji. Kot odgovor na napade pisatelja Ibaneza se še vedno prirejajo manifestacije na čast kralja Alfonsa XIII. Nekateri gorečnejši so celo pričeli zbirati za spomenik kralju. Primo de Rivera se pripravlja za odhod v Maroko, da prevzame vodstvo vojnih operacij. O maroških dogodkih ne poroča skoraj noben list. Tuja zasebniki o tem ne govorijo, ker se vse boji ovaduhov. Da bi bil vpostavljen zopet parlamentarni režim, ni verjetno in vse izjave Primo de Rivero so govorile jasno, da diktatorji ne mislijo dati moči iz rok. Mnogo se je komentirala avdiencia bivšega zborničnega predsednika Villaruena pri kralju. Avdiencia je bila zelo dolga in je bila prva te vrste po državnem udaru z dne 13. septembra l. 1923. Napačno pa je to dejstvo tolmačiti kot začetek novega režima. Med starimi strankami se je pojavil razdor in konservativci so že razbili v dva tabora. — Z vsa naslado pa se uživa predpust, ki ga motijo edinele številne smrtne eksekucije po vsej Španiji. — Španski komunist Ne-staša se je povrnil iz Rusije silno razočaran. Iz propagatorja komunistične ideje je postal vehementen agitator proti komunistom.

== Vstaja v Kurdistanu se širi in so sedaj tudi orožniki Južne Anatolije odpovedali svojo pokorščino vladi. Veliki snežni zameti ovirajo prodiranje vladnih čet. Ministrski svet je razpravljal o korakih, ki naj bi se podvzeli proti vstašem. Skupščina odpošlje k vstašem posebno deputacijo, ki naj doseže mirno likvidacijo spora. Del poslancev zahteva, da se proglasi obsedno stanje tudi nad Carigradom in Trapecuntom, ki da sta središče reankeje. Vojaški krogi so mnenja, da bo mogoče vstajo zatreti šele tekom par mesecev, ker je vsled pomanjkanja cest aprovizacija armade zelo težavna. Pri vsta-

ših se nahaja več turških oficirjev, ki so svoječasno dezertirali k Angležem.

== Mesto Karpuz so zavzeli vstasi. Karpuz leži v bližini mesta Diabehar in šteje okoli 12.000 prebivalcev. Znamenit je njegov trg. Vstaja obsega ves Kurdistan in sega na vzhodu do perzijske meje, na jugu pa do bagdadske železnice.

Drobne vesti.

Francoski parlament je sklenil, da ne jamči za davke samo mož, temveč tudi žena, pa čeprav bi bila ločena. Pričakuje se, da bo senat ta sklep zavrnil.

Francoski senat je praznoval v torek petdesetletnico svojega obstoja.

»Der Elsässer« je bil zaplenjen, ker je prinesel sliko, ki predstavlja Herriota pred obema žrtvama marsejskih dogodkov. Vest, da je zaplembo zaukazal sam Herriot, je neresnična.

Na Španskem je bila te dni proglašena amnestija, katere je bilo deležnih 32.255 oseb.

Poljski vojaški izdatki znašajo za tekoče leto 660 milijonov zlotov za armado in 100 milijonov zlotov za varstvo vzhodne meje. Bivši kitajski cesar je pobegnil iz Pekinga v Tientsiu, kjer se nahaja pod japonskim varstvom. Pobegnil je, ker je prejel celo vrsto grožljivih pism.

Reparacijska komisija je odločila, da mora naša država na račun vojne odškodnine naročiti v Nemčiji do leta 1929 naročil mesečno za 2.500.000 zlatih mark, kar znaša skupaj 150 milijonov zlatih mark.

Berlinska policija je odkrila v nekem berlinskem predmestju novo komunistično centralo za izdelavo napačnih legitimacij, potnih listov in dokumentov.

Nemške ladje, ki se nahajajo v Rumuniji, so po odredbi »Bavarskega Lloyd« odpule po Donavi na Madžarsko, da se tako rešijo pred eventualno konfiskacijo s strani Rumunije.

General Brusilov je podal svojo demisijsko kot poveljnik sovjetske kaverije. Na njegovo mesto je imenovan bivši narednik Budjeni. Odstop Brusilova je v zvezi z odžaganjem Trockega, ki je postavil Brusilova na poveljniško mesto.

Avstralija bo prodala vse državno ladjejeve privatnikom, ker je imela država pri paroplovbi od 1. novembra 1923 do 31. marca 1924 235.000 funtov izgube.

Britanska vlada pripravlja zakon, s katerim se prepoveduje strokovnim zvezam, da pobirajo od svojih članov obvezne prispevke za politične stranke. Zakon je naperjen proti delavski stranki.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 28. februarja, »Vdova Rošlinka« — Izven.

Nedelja, 1. marca ob 15. uri pop. »Pepehuh«, mladinska predstava. Izven. — ob 20. uri zvečer »Veronika Deseniška«. — Izven.

Opera:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sobota, 28. februarja, »Smrtna tarantela in karakteristični plesi«. — Red B.

Nedelja, 1. marca ob 15. uri pop. »Mignon«, ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven.

»Vdova Rošlinka« igra ljubljanska drama v soboto, dne 28. t. m. izven abonmana. S tem je dana prilika, da si jo ogledajo vsi tisti, ki pri naglo razprodani reprizi niso dobili več vstopnic.

Nedelja v ljubljanski drami. V nedeljo 1. marca sta v drami dve predstavi: ob 3. popoldne se igra za mladino in odrasle dr. Laha »Pepehuh«, zvečer ob 8. pa po daljšem odmoru Zupančičeva tragedija »Veronika Deseniška« v običajni sedajbi.

Začetek nedeljske operne predstave »Mignon« bo ob štirih popoldne, nakar vse občinstvo posebno opozarja.

NOVI ODER.

Vstopnice za »Literarno-umetniški večer«, katerega priredi kulturno društvo »Novi oder«, dne 3. marca 1925 v dramskem gledališču, so z današnjim dnem v predprodaji pri dnevni blagajni v operi.

SLOVENSKO MARIJONETNO GLEDALIŠČE »ATENA« V MLADIKI.

Nedelja 1. marca ob 3. pop. in ob 8. zv.: Razbojnik Moroz (Miran Jarc), Zakleti kalif (Bendorf - dr. Lah).

»Zboric« »Ljubljanskega zvonca«. Mesečna revija za novozborovsko glasbo. Urejuje Zorko Prelovec. V prvih zvezkih so objavljeni sledeči zbori: J. Ravnik »Solnce v zenitu«, E. Adamič »Zrelo žito«, St. Premrl »Naše gore«, E. Adamič »Kaj ti je, Mojca«. — Naročnina za vse leto 1925. s poštnino vred le 20 Din za Jugoslavijo, 10 lir za Italijo in 1 dolar za Ameriko. — Pevski zbori bodo z »Zboric« dobili lepo zbirko dobrih, težkih in lahkih skladb za svoje koncertne vzporedne. Naročnike sprejema pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani.

Peter Jereb: Deset moških in mešanih zborov. Samozaložba. — V veliko sušo na našem glasbenem trgu je padla zbirka preproštih, domačih, svežih in zdravih pesmic, ki diha v onj naše grude. Zato se bodo priljubile zlasti podeželskemu zborom, ki jih bodo radi peli. — Zbirko razpošilja skladatelj Jereb, pevovodja »Lipec« v Litiji.

Dnevne vesti.

— **† Dr. Anton Medved.** V četrtek zjutraj je izumrl v mariborski bolnici svojo blago dušo dr. Anton Medved, profesor na mariborski gimnaziji. Pokojnik je bil odličen rodoljub, ki si je pridobil s svojim plemenitim delom neveljive zasluge za slovenstvo na Stajerskem. Kot profesor se je vedno pošteno trudil za dobrobit dijakov in bil njih vedno zvesti prijatelj. Zlasti pa se je prikupil dr. Medved vsem s svojim bogatim značajem. Bil je eden tistih mož, ki ni nikdar skrival svojega prepričanja in bil vendar od vseh spoštovan in čislán. — Dr. Anton Medved je bil rojen 6. decembra 1862 na Gorici pri Rajhenburgu. Po dovršeni mariborski gimnaziji je vstopil v mariborsko bogoslovje in bil 1. 1888 posvečen v duhovnika. Leta 1892 je bil promoviran na Dunaju za doktorja bogoslovja in modrovlovja in bil imenovan za suplenta na mariborski gimnaziji, na kateri je deloval do svoje smrti. Dr. Medved je tudi uspeval na literarnem polju. Sodeloval je kot izbrán govornik, katerega je bilo veselje slišati. Slava njegovemu spominu!

— **Z ozirom na tirade »Jutra«** o obračunu ljubljanskega trgovstva z g. Jelačinom, bodi na kratko konstatirano sledeče: Ljubljanski gremij šteje okoli 1400 članov in zato je nezaupnica, izglasovana od 11 gospodov, brez oene. O nezaupnici je kompetenten odločiti edinole občni zbor, ki je tudi izvolil g. Jelačina ml. kot svojega delegata v zvezo trgovskih gremijev. Konstatirano bodi nadalje tudi to, da niti teh 11 gospodov ni bilo bog zna kako prepričano o pravilnosti svojega koraka, ker drugače pač ne bi preprečili pojasnil g. Jelačina ml. še pred glasovanjem. Tudi naj »Jutra« ne farba, da je prišel podnet za nastop 11 gospodov iz trgovskih krogov. Tako naiven ni noben ljubljčan, da ne bi znal, da se taki podneti fabricirajo v tajništvu SDS.

— **Ljubljanski trgovci proti samolastnemu nastopu 11 gospodov.** Kakor čujemo, je tekom včerajšnjega dne več trgovcev protestiralo pri načelniku ljubljanskega gremija g. Štupici radi »izglasovanec« nezaupnice proti g. Jelačinu ml. in odločno zahtevalo, da se ta »sklep« razveljavi.

— **Prihod vojne misije republike Peru.** Južnoameriška republika Peru je odredila, da pošlje v našo državo vojno misijo, sestojeno iz najboljših generalstabsnih oficirjev, da se seznanijo z ustrojem naše vojske. Odlok peruanske vlade je nad vse razveseljiv dokaz o ugledu, ki ga uživa naša vojska v tujini. Pripomnjeno bodi, da je bil med prvimi pozdravi, ki jih je prejela beograjska občina po osvojenju, bil tudi pozdrav mesta Lime, prestolnice republike Peru.

— **Upokožitev zaslužnih igralcev.** Upokojevali so bili: Ilija Stanojevič, Radovan Pavlovič, Sava Todorovič, Milorad Gavrilović, vsi zaslužni člani beograjskega narodnega gledališča in član narodnega gledališča v Ljubljani, Milivoj Stojković.

— **Is državne službe.** Premeščena sta: profesor dr. Vilhar iz Novega mesta v Zaječar in profesor dr. Pachner iz Kočevja v Aleksinac.

— **Unifikacija pravil prosvetnih društev.** Pravila vseh prosvetnih društev v naši državi se bodo izenačila. V to svrhu je bila že

pred dalj časom sestavljena v prosvetnem ministru komisija, ki je doslej proučila že okrog tisoč pravil in statuten.

— **Ljubljanska telefonska centrala.** Te dni so se pričela dela za moderniziranje ljubljanske telefonske centrale. Skrajni čas je že bil!

— **Razpis službenih mest.** Odda se: Pri upravi državne splošne bolnice v Ljubljani mesto zvanika, (prošnje je vložiti do 10. marca), pri okrožnem sodišču v Mariboru pa mesto poduradnika, pravtako se oddajo vsa mesta poduradnikov in slug, ki bi se v področju omenjenega sodišča izpravila kakorkoli. (Prošnje je vložiti do 31. marca).

— **Za zgradbo nove železniške delavnice v Vrhu.** je dovolila direkcija državnih železnic kredit v znesku 250.000 dinarjev.

— **Poprava ceste Struga—Debar.** Gradbeno ministru je dovolilo kredit 352.891 Din za nabavo materijala za popravo državne ceste Struga—Debar.

— **Mednarodna higijenska razstava na Dunaju.** Avstrijsko ministru narodnega zdravja in avstrijski Rdeči križ prirediti v drugi polovici meseca maja higijensko razstavo na Dunaju. Povabljen je tudi naš Rdeči križ, da sodeluje na razstavi. Naš Rdeči križ se je povabil odzval, ter že pripravlja razstavni materijal.

— **Telefonska proga Split—Zadar** je bila te dni otvorena. V sporazumu s italijansko vlado se bo plačevalo za en pogovor en zlati frank, od katerega pripade naši državi 80 centimov, Italiji za 20.

— **Profesorski izpiti.** Prosvetno ministru je imenovalo strokovno komisijo, ki ima nalogo do 15. marca t. l. izdelati program za polaganje profesorskih izpitov.

— **Pritožne knjige na železnici.** Po novem železniškem pravilniku se uvedejo na vlakih pritožne knjige, s čemur bo omogočeno potujočemu občinstvu, da bo vpisovalo vse nepravilnosti, ki jih bo zagrešilo železniško osebje.

— **Ne hodite v Avstralijo.** Glasom poročil iz Melburna se je vkrcalo več sto grških in jugoslovenskih državljanov, ki se vračajo v domovino, ker jim tam ni bilo mogoče najti dela.

— **120 reflektantov na pet stanovanj v Sarajevu.** Kako veliko pomanjkanje stanovanj vlada v Sarajevu, kaže slučaj, ki se je pripetil pred stanovanjskim uradom. Že skozi desetdnevna ne razpola stanovaljski urad niti z enim samim praznim stanovanjem. Včeraj pa se je imelo nakazati pet praznih stanovanj. Za borih pet stanovanj se ni našlo nič manj kakor 120 reflekt., in to samih državnih uradnikov in uslužbenecv, ne vstevši drugih. Na stanovanje, ki ga je bilo oddati v modernih hiš, je reflektiralo 48 uradnikov.

— **II. Književna tombola Jugoslovenske Matice.** Do 21. t. m. so bile izžrebane sledeče številke: 45, 90, 4, 63, 66, 9, 88, 65, 48, 25, 38, 74 in 42. S številkami 45 in 90 so bile zadete vse ambe, s številkami 45, 90 in 4 vse terne, z vsemi navedenimi številkami pa se sedaj vrši igra za kvaterne. Zato pozivlja Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice vse one, ki so z navedenimi številkami zadeli kvaterne, da mu pošljejo svojo tablico najkasneje do 28. t. m. V slučaju, da bo zadetih več kvaternov kakor pa je za to določenih dobitkov, se bo med vsemi pokrajinskimi odbori vposlanimi tablicami vršilo podrobno žrebanje za dobitke. Dne 1. marca t. l. pa bodo objavljene številke za činkvino.

— **Zbirka za Jugoslovensko Matico.** Na pustno nedeljo je g. Pavel Česnik, trgovski zastopnik v Ljubljani skupno z g. Kovačičem nabiral v zaprto puščico prostovoljne prispevke za Jugoslovensko Matico in nabral skupaj 222.25 Din. — Iskrena hvala!

— **Vedno več ločenih zakonov na Madžarskem.** Univerzitetni profesor Desider Lahy je imel v Budapešti zanimivo predavanje o narastku ločitev na Madžarskem. Dočim je

bilo leta 1896 na Madžarskem od 100.000 zakonov ločenih samo 57, je naraslo sedaj to število na 415. Skoraj vse ločitve se izvrše v inteligentnih krogih. 60 odstotkov ločitev zakona zahtevajo možiki.

— **Geografija in velenjska ideja.** V »Berliner Tageblattu« je bil objavljen poziv ljudem iz Rajha, da si naj zapomnijo, da leži Gradec na Stajerskem in ne na Češkoslovaškem. Tudi bi bilo dobro, če bi znali, da je Gradec drugo največje mesto Avstrije in da zato nima v Češkoslovaški ničesar opraviti. To si morajo ljudje v rajhu zapomniti, da ne bodo hipernacionalni Gračani razžaljeni. Pri tej priliki citira »Berliner Tageblatt« graško »Tagespost«, ki poroča še o hujšem neznanju geografije. Neka Berlinčanka je bila namreč v Gradcu in pisala svojem, da ji naj pišejo na naslov: Gradec, Stajerska, preje Avstrija, sedaj Češkoslovaška. Ta Berlinčanka je bila torej očitno mnenja, da ni samo Gradec, temveč sploh vsa Avstrija na Češkoslovaškem.

— **Preskrba prijateljic oficirjev.** Iz Prage se poroča: Vojno ministru je izdalo odredbo, ki priznava častniku, ki živi s kako prijateljico v skupnem gospodinjstvu, draginsko doklado. Pogoje, da živi oficir s svojo prijateljico v skupnem gospodinjstvu najmanj pet let nepretrgoma, in sicer vsaj dve leti za časa aktivnega službovanja, dalje da ima ž njo nezakonske otroke ter da je prijateljica brez premoženja in službe. Naredba velja tudi pro praeterito od 1. januarja 1923 dalje.

— **Nov evetlični paviljon** je otvoril gosp. Anton Ferant. Glej inserat.

— **Težka železniška nesreča** se je pripetila na progi Sombor—Subotica. Lokomotiva vlaka št. 546 je zadel v vlak št. 57 in je zato vlak št. 546 skočil s tira. Kurjača sta težko ranjena. Tudi več potnikov je ranjenih. Materialna škoda pa je zelo velika. Krivda za nesrečo zadene oboje vlaka 546, ker je premalo pazilo.

— **Prodaja sena.** Ekonomija mestnega zavetišča za onemogle odda več vozov govejega sena. Reflektanti si seno lahko ogledajo v Japljevi ulici 2, in se potem glede eventualnega nakupa dogovore z mestnim gospodarskim uradom med običajnimi uradnimi urami.

Caruga in Prpić obešena.

V četrtek ob 10. uri je bila, kakor smo poročali včeraj na kratko, objavljena v razpravi dvorani osižeškega sodnega stola potrditev smrtno obsodbe Caruge in Prpića »Velikega«. Naval občinstva je bil velikanski. Kakor zverji, ki so jih izpustili na svobodo, je pridrla množica v dvorano in planila po sedežih. V dvorani so bili vsi osižeški sodniki in vsi odvetniki. Poročevalci listov so komaj dobili prostor. Caruga in Prpić sta prišla v spremstvu 16 orožnikov. Obnašala sta se skrajno cinčno. Caruga ves čas ni odmaknil pogleda od ženske galerije. Prvič pa je gledal v tla. Ko je objavil predsednik sodnega stola, da je kralj sodbo potrdil, je dvojico nekoliko streslo, toda takoj je našla zopet duševno ravnotežje. Po prečitanih sodbe in razlogov je vprašal predsednik obtožena, če sta sodbo razumela. Caruga je odgovoril: »Sem.« Prpić: »Jaz tudi.« Naka sta se obadva nasmehnila. Predsednik: »Naznanjam vama, da bo sodba jutri ob sedmih izvršena. Ali imata kako željo?« Prpić: »Kaj si morem želeči?« Caruga: »Ničesar nimam.« Nato ju je opozoril predsednik, da lahko zahtevata duhovnika in se izpovesta. Pripomnil je, da komur odpusti svedenik na tem svetu, temu odpusti tudi Bog na drugem, ter da moreta prositi potom zagovornika kralja za pomilostitev, da pa bo sodba, ako jutri do sedmih ne bo odgovora, izvršena. Nato sta se zločince cinčno zasmejala in predsednik ju je dal odvesti. V celicah so ju obiskali novinarji.

— Često sem se že čudila, zakaj nimate tu psov, — je rekla Joana.

— Težko jih je ohraniti. Krokodili jih požro.

— Pred dvema mesecema je bil Jack Hanley ubit v laguni Marovo, — je pripovedoval Young s svojim uljudnim glasom. — To vest je pravkar prinesla ladja »Apostel«.

— Kje je laguna Marovo? — je vprašala Joana.

— V novi Georgiji, par sto milj proti zapadu, — je odgovoril Sheldon. — Zadaž za njo je Bougainille.

— Njegovi lastni črni strežaji so to storili, — je nadaljeval Young, — toda zapeljali in nahujskali so jih domačini iz Marova. Njegova posadka iz Santa Cruza je ušla na ribiškem čolnu v Choiseul in Mather se je na ladji »Lily« odpeljal na Marovo. Požgal je tam eno vas in dobil Hanleyovo glavo. Našel jo je v neki kolibi, kjer so jo črni sušili. To so vse vesti, kar sem jih slišal. Samo to naj še povem, da je na vzhodnem koncu otoka Ysabela mnogo rfovih pušk sistema Lee-Gufield. Nihče ne ve, kako so domačini prišli do njih. Vlada bo morala to preiskati. In — da, v našem otočju je sedaj bojna ladja »Cambrian«. Požgala je tri vasi na Bini — in povračilo za Minoto, saj veste — in bombardirala pragozd. Potem je odplula na Sio, da tam napravi red.

Pogovor je postal splošen in ko je Young odhajal na palubo, ga je vprašala Joana:

— Kako morete popolnoma sami voditi svoje posle, gospod Young?

Predno je odgovoril, so obstale njegove velike, skoro dekliske oči za hip na njenem obličju, nato pa je odvrnil z najsilnejšim in najmehekšjim glasom:

— Oh, s črni izhajam zelo dobro. Včasih imam seveda težave z njimi, toda treba je potrpeti. Nikdar pa ne smejo imeti vtisa,

Eden izmed njih je vprašal Carugo: »Kako ti je, Jovo?« Caruga: »Kakor običajno.« Novinar: »Ljudje so govorili, da si se ustrašil.« Caruga: »Ko sem stal leta 1915 na straži, sem bil na vse pripravljen. Ne bojim se.« Novinar: »Ali ti je bilo težko v okovih?« Caruga: »Privadil sem se jih. Ko mi jih preje niso sneli, jih tudi sedaj ni bilo treba. Prirasli so mi na nogi.« Caruga se je dal izpovedati. Prpić je spovednika izprva odklonil ter izjavil, da ga zadavi, ako pride k njemu, kasneje pa se je dal vendar izpovedati. Carugo je obiskala njegova teta, Prpića pa sestra, ki je sedela ves dan pri njem ter plakala. Caruga je sprejel poleg tega še več drugih obiskov. Na vprašanje nekega obiskovalca, če se svojih dejanj kesa, je odgovoril: »Nima smisla. Moje žrtve se ne morejo vrniti.« Opoldne je jedel Caruga z apetitom ter popil liter vina. Pred seboj je imel tudi škaflo »Jadranc« cigaret, glede katerih je izjavil, da mu jih je prinesla neka dama. Popoldan sta Carugo počastili dve dami. Obe sta mu podali roko. Prinesli sta mu kolač. Ko sta zapuščali sodno poslopje, je bilo opaziti, da je mlajša plakala. Tudi Prpić je dobil več darov. Med drugim kos slanin. Dejal je: »Jesti imam toliko, da bom moral mnogo nesti s seboj na oni svet.« — Ker je kralj pomiloščenje odbil, sta bila razbojnika včeraj zjutraj obešena. Na morišče sta šla pogumno. Prpić je imel kratek nagovor na zbrano množico (bilo je okrog 1500 ljudi). Prpić je živel še 10 m., potem ko so ga sneli z vešal, kar je gledalec razburilo. Vpili so: »Proč z obešanjem!« Tudi mešni fizik je krvnika ostel. Dejal je, da je to, kar je napravil on, mučenje človeka. Justifikacija Caruge je potekla brez incidenta.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA,
dne 27. februarja 1925.

Vrednote: 7% invest. pos. iz l. 1921 den. 65.50, bl. 66; 4½% Kranj. dež. mel. pos. iz l. 1911 bl. 22.50; 4½% Kranj. dež. pos. iz l. 1917 bl. 22; Celjska posojilnica den. 210, bl. 213; Ljublj. kred. banka 235; Merkant. banka den. 103, bl. 105; Prva hrv. šted. den. 920, bl. 932; Stroj. tov. in liv. bl. 135; Zdrduž. pap. Večve den. 100; Split den. 1315, bl. 1365; Stavbna družba den. 275, bl. 285.

Produktna borza: Les: Remeljani 34/68, 68/68, 38/78, 25/58, 58/58, 44/88, 88/88, 48/98, 48/48, 78/78, 98/98, ostrorobni, pričeljeni, fco Postojna den. 620; deske, 68 mm in 70 mm, 4, 5, 6 m, za 100 kg, fco Ljubljana den. 63, bl. 65; bukova drva, 1 m dolž, cepljene, napolsuhe, fco Podbrdo den. 25, bl. 26; oglje bukovo la, vilano, fco meja den. 114. Žito in poljski pridelki: Pšenica bačka 74/75, 2 odst., par. slovenska postaja bl. 530; pšenica domača, fco Ljubljana den. 460, bl. 490; otrobi pšenični drobni, v novih juta vrečah, loco Ljubljana bl. 215; koruza nova, promptna, fco Ljubljana bl. 265; koruza nova, promptna, fco Postojna tranz. bl. 270; koruza nova, dobavitel marec, fco Postojna tranz. bl. 280; koruza nova, dobav. april, fco Postojna tranz. bl. 290; koruza nova, dobav. maj, fco Postojna tranz. bl. 295; koruza nova, dobav. marec, fco sremška postaja bl. 210; koruza nova, dobav. april, fco sremška postaja bl. 220; oves sremški, fco bačka postaja bl. 330; oves sremški, par. Ljubljana bl. 335; oves bački, rešetan, fco Ljubljana bl. 360; oves bački, zdrav, suh, rešetan, fco Ljubljana bl. 370; laneno seme zimsko, fco Ljubljana den. 700, krompir beli, fco Dvrdjelija bl. 180; fižol ribničan, tišč., fco Ljubljana den. 350, bl. 415; slanina slana, trodelna, fco Vukovar bl. 23.

BORZE.

Beograd, 27. februarja. Curih 11.975—12.075, Praga 184.50—187.50, Pariz 320—325,

Jack London:

(24.)

Burni doživljaji. Roman južnega morja.

— Meni to pravzaprav ne ugaia, — je trdil Sheldon. — Če bi mi šlo za življenje, ne bi mogel natančno povedati, kaj me je pravzaprav zaneslo sem. Zdaj sem pač tu in ne morem proč.

— To je slepa usoda plemena, — je rekla ona s lahkim smehljajem. — Mi beli ljudje smo roparji zemlje in morski razbojniki že od pradavnih časov. Mislim, da nam leži v krvi in da se tega nikdar ne znebimo.

— Nikdar nisem premišljeval o tem s tako vanešenega stališča, — je priznal. — Imel sem mnogo preveč posla, da bi mogel preiskovati, čemu sem prišel sem.

VIII. POGLAVJE.

Domače novice.

Ob solnčnem zapadu je priplula v pristanišče mala jadrenica z dvema jamboroma in malo pozneje je prišel na breg njen kapitan. Bil je to približno dvajsetleten mladenič dostojne zunanosti in prijetnega glasu; Joani je bil všeč takoj, ko je Sheldon povedal, da je kapitan priplul popolnoma sam s svojo črno posadko na ladji iz Malaita. Še bolj pa ga je v Joaninih očeh obhajala luč in mikavnost romantike, ko je izvedela, da je Christian Young z otoka Norfolk in edini potomec Johna Younga, ki je bil eden prvih upornikov na ladji »Bounty«. Njegove mehke oči in zagorela polt sta izdajala mešanico tabijske in angleške krvi. Ždelo se je sicer, da je izginila iz njega angleška žilavost. Toda bila je v njem. Saj mu je baš ona dajala moč, da se je mogel uveljaviti in živeti med bojevitimi otočani salomon-skimi.

Nepričakovana Joanina navzočnost ga je spravila v zadrego. Dokler ga ni pomirila s svojim iskrenim, tovariškim načinom obževanja, ki pa je zopet užalil Sheldona, čegar pojmi in naziranja o ženskem vedenju niso odgovarjali njenemu načinu. Novič iz sveta Young ni prinesel s seboj. Pač pa vse polno novosti s Salomonskih otokov. Petnajst delavcev je ukradlo puške ter zbežalo s plantaže Lunga v gozdove. Lunga je bila bolj proti vzhodu od guadalcanarskega obrežja. In iz gozdov so poslali poročilo, da pridejo in se osvetijo nad tremi belimi pazniki; medtem pa sta jih dva od vseh treh paznikov že lovila v pragozdu. Če jih ne ujamejo, — je rekel Young mimogrede, — se lahko zgodi, da se obrnejo v krogu ter pridejo na breg Berande, kjer bi skušali ukrasti ali siloma odvesti ribiški čoln.

— Pozabil sem vam povedati, da so vašega trgovca v Ugi umorili, — je dejal Sheldon. — Pet velikih Kause je prišlo tja iz Port Adamsa. Izrekli so se ponoči ter se polastili Oskarija v spanju. Kar niso pokradli, so požgali. Ladja »Fliberty« Gibbet je dobila to poročilo v zalivu Uboli ter je takoj odjadrala v Ugi. Bil sem ravno v Uboli, ko je dospelo tja to poročilo.

— Mislim, da bom moral opustiti svoje tržišče na Ugi, — je pripomnil Sheldon.

— To je že drugi trgovec, ki ste ga tam tekom enega leta izgubili, — je nadaljeval Young. Da bi bilo tam varno, bi morala biti najmanj dva bela moža. Ti Kause iz Malaita neprestano napadajo one kraje, sodergo iz Port Adamsa pa itak dobro poznate. Pripeljal sem vam psa — Tommy Jones z otoka Neai vam ga pošilja. Dejal mi je, da vam ga je obljubil. Izvrstno lovi črnce. Niti dve minuti ni bil na krovu, pa je že plezala vsa moja črna posadka po vrveh na jambore. Tommy mu pravi Satan. —

da se boji. Pogosto me je bilo že strah, toda oni niso tega nikdar izvedeli.

— Človek bi mislil, da Young ne bi ubil moskita, ki ga je pičil, — je dejal Sheldon, ko je Young odšel na palubo. — Vsi otočani iz Norfolk, ki izhajajo iz posadke ladje »Bounty«, so takšni. Toda poglejte si Younga. Baš pred tremi leti, ko je prvič stopil na barko »Minerva«, je bil ž njo na Malaiti v Sun. Tam je mnogo ljudi iz Queenslanda — prav ogabna sodrga. Domenili so se, da morajo dobiti njegovo glavo. Sin njihovega poglavarja, stari enooki Billy, je novačil na Lunga in umrl na griži. To je pomenilo, da so bili belokožni dolžni Sun eno glavo — glavo katerekakoli belega moža. (Pa naj traja to še tako dolgo, to je bila postranska stvar — samo da jo dobé. Ker je bil Young mladenič, so bili prepričani, da ga z lahkoto dobe v pest. Privabili so njegov ribiški čoln na breg z obljubo, da mu privedejo rekrutov, in pobili so vsa posadko. V istem hupu je planila tolpa mornarjev iz Sun, ki je služila na »Minervi«, nad Younga. On si je baš pripravil dinamitno patrono za ribe; zapalil jo je ter jo vrget med nje. Ne boste ga pripravili, da bi pripovedoval o tem. Vrvica je bila kratka in tisti, ki so to preživeli, so planili čez palubo; Young pa je odsekal sidro in zbežal. Razglasili so, da plačajo za njegovo glavo sto niti školkastega denarja, kar je vredno približno sto funtov sterlingov. In vendar prihaja on redno na Sun. Pred kratkim je bil zopet tam in je izkrcal okrog trideset ljudi iz Cape Marsh; to je plantaža bratov Fulcrumov.

— Njegovo današnje pripovedovanje je vsekakor nekoliko spremenilo moje pojme o tukajšnjem življenju, — je rekla Joana. — To življenje je zares precej bujno. Salomonski otoki bi morali biti na mapah ru-deče zaščitani. Pa tudi rumeno zaradi bolezni.

New York 62.01—63.01 (čeki), New York 62.10—63.10 (kabel), London 296.65—299.05, Trst 251.45—254.45, Berlin 14.805—14.955, Dunaj 0.0875—0.0895.

Carij, 27. februarja. Beograd 8.35, Praga 15.425, Dunaj 0.00745, New York 5.21, London 24.74, Milan 21.05, Pariz 26.80.

To in ono.

: Težave sovjetske uprave v ruski vasi. Monkovska »Pravda« prinaša te dni karakteristični članek komunista Bjeloborodova, v katerem se opozarja na samovoljno postopanje upravnih organov v ruskih vaseh, ki izživljajo ruskih seljakov do sovjetske vlade. Avtor pravi, da so se navadili ruski vaški izvršilni odbori vedno pogosteje razpisovati in iztirjavati razne davke, ki jih je treba takoj plačati. Če se to ne zgodi, se kaznujejo

obdavčeni na mestu z globo 20 do 50 zlatih rubljev, kar je za kmetov žep vendarle precej. Kmetje se upravičeno pritožujejo, da takega postopanja niso navajeni in da omenjene naredbe nikdar ne navajajo termina zaplato plačila. Kakor hitro se nabijejo na javni deski v poslopju vaškega odbora, so pravomočne, torej še predno morejo kmetje iz daljine okolice zanje zvedeti. Razumljivo je, da sovjetski upravni organi na ta način lahko najdejo obilo zamudnikov, ki jih neusmiljeno kaznujejo z občutnimi denarnimi globami. Bjeloborodov pozivlja sovjetske oblasti, da naj uvedejo nad svojimi organi po ruskih vaseh strogo kontrolo ter naj jih pozovejo na odgovornost radi njihovega brezvestnega postopanja. »Pravda« zahteva, naj se ustvari zakon, ki bo omejil pravico izdajanja raznih naredb od strani lokalnih oblasti na minimum.

: Tajni kino. V Parizu je izvovala policija te dni v »Rue Notre Dame de Nazareth« tajni kino, ki ga je vodila neka ruska za-

konska dvojica, in o čigar eksistenci policija iz umevnih razlogov do sedaj ni imela niti pojma. V tem kinu so se kazali namreč filmi, ki jih v javnih kinematografih ni videti, radi česar je bila tudi vstopnina, ki so jo morali plačevati pariški in inozemski lahkoživci, precejšnja, znašala je namreč 200 frankov, to je 650 Din za sedež. V hiši, v kateri se je nahajal kino, so bile prirejene tudi dvorane za zabavo od predstav razvnete publike. Policija je aretirala celo vrsto oseb.

: Koliko stane pariška policija letno. Pariška policija velja za eno izmed najbolj sposobnih in najbolj urejenih policij v Evropi. Zato pa tudi stane lepe denarce. 44 milijonov frankov daje letno država in prav toliko mesto Pariz. Z ozirom na to, da se ustvari vsak trenutek kak nov policijski »elokrog«, je dovolila država naknadno še nadaljnjih 19 milijonov za prometno policijo, tako, da stane pariška policija letno okrog 120 milijonov frankov.

: Največja farma na svetu. Sir Sidney Kidman, avstralski »goveji kralj«, je lastnik največje farme na svetu. Njegova posestva merijo toliko, kakor cela Anglija. Do sedaj je bil največji veletržec s živino na svetu. Nedavno je bil »goveji kralj« degradiran, zakaj prvenstvo na polju veletrgovine z živino je dosegel don Luis Terraza v Mehiki, ki ima momentano v svojih hlevih redno ravno 1.000.000 goveje živine, 700.000 ovac in 100.000 konj napram Sidneyevim 100.000 konjskim in govejim re-pom.

Izdajatelj:

dr. Josip Hacin.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 para.

Sprejme se

v inštrukcijo nižjeginnazijca v vseh predmetih. Ponudbe na upravo lista pod šifro: »Temelj in reven dijak«.

Kupi se

STELAŽA za knjige, dobro obranjena, tudi iz mehkega lesa. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod: »TAKOJ«.

Išče se

stanovanje v Ljubljani obstoječe iz 1 sobe in kuhinje. Plača se od 300 do 400 Din mesečne najemnine. Ponudbe na upravo lista pod »TAKOJ«.

Proda

se makulturni papir po 5 Din kg, kje, pove upr. »Narodn. Dnevnik«.

Kupi se

medružinska hišica v sredini ali okolici mesta Ljubljane. Ponudbe z navedbo kraja in cene na upravo lista pod »DOM«.

Na dobro

ia ceno domačo hrano se sprejme več gospodov in gospodičen. Naslov se izve v upravi lista.

Stavbene parcele

pod Rožnikom na prodaj ali kot vrtno grede v najem. — Pokojninski sved na namesčenec, Aleksandrova cesta št. 12.

Pisarniška moč

zmožna popolnoma vseh pisarniških del, išče službo za takoj ali pozneje. Začasno reflektira samo na hrano in stanovanje. — Ponudbe prosi na upravo lista pod: Revna in marljiva.

Gospodična

v starosti 25 let, dobra in mirna, želi mesta k boljši rodbini za sobarico, pomoč v gospodinjstvu ali varuhinjo k otrokom. Ponudbe prosi na upravo lista pod »Poštena in marljiva«.

Din 400.—

nagrade onemu, ki preskrbi bivšemu skladiščniku mesto pisarniške službe, paznika ali skladiščnika za takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo lista pod šifro: »DELO 700«.

19 let

priznane, »Larucin« pilule najsigurneje ozdravijo kapavico (Tripper). — Dobiva se po vseh lekarnah po 20 Din škatlja. Po pošti razpošilja lekarna Blum, Subotica.

Gospodična

mirne narave išče sobo s separatnim vodom. Najraje v bližini dramskega gledališča. — Ponudbe na upravo lista pod: »1. marec«.

Kdor želi kupiti ali prodati

hišo, vilo, tovarno, trgovino, obrt veleposestvo, grajsčino, posestvo, itd., naj se obrne na Gospodarsko pisarno, družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1/II.

Industrijska, obrtniška in trgovaška podjetja, ki nudijo popolno varstvo z vknjižbo in z zastavo zalog blaga, iščejo

posojila oz. družabnika ali kupca

Ponudbe sprejema in pojasnila daje

GOSPODARSKA PISARNA, družba z o. z.
v Ljubljani, Wolfova ulica 1. - II.

„Koncipijent“

z dovršeno sodnijsko prakso dobi mesto v odvetniški pisarni. Oženjenemu je na razpolago stanovanje. Naslov pove s prijaznostjo upr. lista.

POMLADANSKI VELESEJ V PRAGI

22.—29. MARCA 1925.

Blago in industrijski izdelki razdeljeni v 22 skupin. Nad 2000 razstavljalcev.

Najugodnejša prilika za nakup svetovnoznanih češkoslovaških proizvodov.

50% znižana vožnja v Češkoslovaški Brezplačen vizum za potne liste

Pejasnila in legitimacije dajeta v Ljubljani:

Češkoslovaški konzulat
na Bregu

Aloma Company
Kongresni trg 3

Inserirajte v „Narodnem Dnevniku“!

Popolnoma varno naložite denar

v

LJUBLJANSKO POSOJILNICO

r. z. z o. z. v Ljubljani, telefon št. 9

Mestni trg št. 6

**Iamstvena glavica za vloge znaša
že nad 11 milijonov dinarjev.**

Vloge obrestuje zelo ugodno in sicer
vloge, ki jih izplačuje brez odpovedi, po 8%
vloge z enomesečno odpovedjo, po 10%
vloge s trimesečno odpovedjo, po 12%
vloge s šestmesečno odpovedjo, po 15%

Izvenljubljskim vlagateljem so na razpolago poštne položnice, da nimajo s pošiljanjem denarja nikakih stroškov

Posojila daje le proti popolni varnosti, proti vsaj trikratnemu kritju na vknjižbo in na poroštvo.

Inkaso faktur in menic.
Trgovski krediti.

H. Murger

Bohème

enega najbolj zanimivih romanov svetovne literature, nudi za izredno nizko ceno: broširano Din 35.—, vezano Din 42.—

ZVEZNA KNJIGARNA
Marijin trg 8.

Najboljši
šivalni stroj
je edino le

Josip Petelinc-a
znanka

Gritzner in Adler
za rodbino, obrt in industrijo
Ljubljana
Pouk v vezanju brezplačen. Velikotna garancija.
Delavnica za popravila

Na veliko Telefon 913 Na malo

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Priporoča potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, modno blago, pletenine, lepne robe, ščetke, sukanec, toaletno blago.
Telefon 913

Naznanilo.

Cenjenemu občinstvu v Ljubljani in na deželi uljudno naznanjam, da sem otvoril v lastnem paviljonu v Šolskem drevoredu, ob frančiškanskem mostu

trgovino s cvetlicami in semeni.

Izdelovanje šopkov, vencev in raznih dekoracij se vrši točno in po kulantnih cenah.

Priporočam se cenjenemu občinstvu kar najbolje za naročila

z odličnim spoštovanjem

ANTON FERANT

Trgovski in umetni vrtnar, Ljubljana.

Prispevajte za tiskovni sklad „Narodnega Dnevnik“.